

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 70. ANUL XVI.

Sabiu, in 1/13 Septembrie 1868.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu pnumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei, si pen-

tru provinciele din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 p. 1/2 anu. 6 fl. v. a. Inscratiile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a don'ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

In legatura cu cerculariul publicatu in nrulu 68 publicamun si **Conspectulu** Comisarilor consistoriali din dieces'a aradana, denumiti pentru actulu alegerei deputatoru la congresulu nationalu bisericescu, conchiamatu la Sabiu, pre 16/28 Septembrie 1868.

NE. cur.	Cerculu alegatoriu	Preotiescu,	civilu.
1	Aradu.	Ioann Ratiu Protopopulu Aradului.	Sigismundu Popovile iu vice-comite alu comitatulu Aradu.
2	Chisiu-Ineu.	Petru Chirileseu, Protopopulu Chisiu-Ineului.	Ioann P. Deseanu advocatu in Aradu.
3	Borosiu-Ineu	Georgiu Popescu Protopopulu Vilagosiuului.	Gustavu Rusu onor. jude cerculu in Pals'a.
4	Buteni (alegera in Iosasielu.)	Ioann Munteanu Protopopulu Buteniloru.	Vasiliu Pagub'a, jude cerc. in Iosasielu.
5	Oradea-mare.	Simeonu Bic'a, Protopopu si presied. consist. in Oradea.	Michailu Stimp'a, perceptoru comitensu in Oradea.
6	Tinc'a.	Ioann Fasiu, Protopopulu Pestesiuului.	Georgiu Rasvanu, advocatu in Salont'a.
7	Beiusiu.	Georgiu Vasiliieviciu, Protopopulu Beiusiuului.	Georgiu Borh'a, jude primariu cerculu in Beiusiu.
8	Temisiora.	Meletiu Dragiciu, Protopopulu Temisiorei.	Atanasiu Ratiu, advocatu in Temisiora.
9	Lipova.	Ioann Teeranu, Protopopulu Lipovei.	Georgiu Fogarasi, advocatu in Temisiora.
10	Totvaradia (alegera in Capolnasiu.)	Iosifu Belesiu, Protopopulu Totvaradiei.	Georgiu Haic'a, jude cerculu in Soversiu.

Afaceri bisericesci.

Cetitorii nostri au avutu ocaziune a vedé convocarea la congresu, respective la alegerile pentru congresu din done diecese si de siguru si a treia diecesa va fi urmatu asiá. Pana nu trecemu mai departe sa ne fia permisu a aminti, ca dorinti' nostra aru fi fostu, candu s'aru fi observatu din partea celorlalte done diecese o uniformitate mai in concordantia cu reprezentatiunea Episcopiloru catre Imperatulu incatu sa nu se pota dá ansa la presupunere de vre-o influentia a clerulu asupra faiciloru si viceversa. Asiá d. c. sa fia remasu in tote trei diecesele, ca alegatorii deputatulu sa si alega doi omeni ai sei, cari sa fia pre langa comisariulu consistorialu; cercurile sa se fia impartitu pentru fia care deputatu s. a. m. dp. Acest'a se intelege ca e disu ca unu justu desideriu, cu privire la alegerile de fatia, pentru ca de cele urmatore credemu ca va ingrigi insusi congresulu.

Alegerile, pana voru ajunge aceste sire in mainile tuturor cetitoriloru nostri, voru fi seversite si asiá inaintea imaginatiunei noastre ni se prezenteza deja acestu corpu venerabilu, carele are sa lucre pentru partea cea mai insemnata a poporulu pre carele-lu va reprezenta.

Missiona e inalta, grea si de mare intensitate. Ea este si ya remanea epocala in istoria nostra nationala bisericesca. Ea, intelesa bine si asiá pusa in lucrare, va fi toagulu care va despárti noianulu valoriloru prin care avemu sa trecemu. Ea va ave sa tiena valurile prin cari avemu

inca de a trece ca nisece paretu incheigati prin puterea moralitatiiei ce are sa o spriginesea indirectu si sa o propage acestu corpu, in poporulu ce-lu reprezenta.

Moralitatiia, fara de care d' rep-tulu unu poporu nu are nici unu intelesu, oricatu de splendidu sa fia acel'a, este inceputulu si sfersitulu afaceriloru acestei reprezentantie; obiectulu celu mai bine facatoriu dintre tote obiectele si cestiunile omeniloru pre pamentu.

Aceste sunt afirmatiuni, va dice cineva, mai alesu din aceia ce dicu: „ca ce va sa mai faca si congresulu?” Dara deca cugetamu ca congresulu Metropolei intregi romane se va aduna; ya lua afacerile bisericesci inainta spre a le indrepta si a le regula; va urma asemenea si cu cele scolaru; atunci numai decatu educatiunea poporulu are cu done bunetati mai multu si cu o escusa mai putinu: la intemplarea candu si in viitoriu i s'aru dá ansa de tanguire.

Sa nu creda cineva ca pretiumu lucrurile preste mesura. Vomu considera totudea-una greutatile politice, cari ni s'aru pute pune in cale si de aci in colo. Inse trebuie sa consideramu, ca biserice'a, in trecutu pre langa o chivernisela mai defectuosa si a ocrotitu si sustienutu pre poporulu romanu in nationalitatea sea. Si deca a fostu acest'a cu putintia atunei, sa nu fia ea una radimu de aci inainta, candu florea clerulu si laicimei va priveghia neintruptu asupra amintitoru afaceri?

Ori carei existentie pre lume i suntu de lipsa spre a prospera elementele de viatia. Cu aceste

seu mai bine din aceste are apoi sa desvolte celtate necesarii spre sustinere a existentiei si spre facerea ca aceea sa prospereze. Asiá e si aici, elementele suntu date; ele au sa lucre si sa indeplinesca si pre langa sustinerea existentiei poporulu nostru are sala faca ca sa si prospereze intelectualminte.

Deci chiaru si deca trecutul nu aru fi la indelete, ca sa ne testeze despre bunatatile ce ni le au oferitu biserice'a nostra, eata ca si prin deductiune rationala ajungemu la conchidera prin care sa recunoscemu binefacerile ce le putemu accepta de aci inainta de la viatia nostra bisericesca.

Eveneminte politice.

Sabiu 1 Septembrie.

Ministeriele comune se dice ca lucre la proiecte de legi pre cari le voru asterne delegatiuniloru. Ministrulu de esterne comunu desvolta o activitate forte mare. Materialulu pentru cartea rosia e admnatu si unele piese se traducu in unguresce. Nu se scie inca terminulu adunarei delegatiuniloru, dara se da cu socotel'a ca in luna lui Noemyre, pentrucu pana atunci senatululu imperialu va pute desbata si primi proiectulu de lege pentru inarmare.

Diariile unguresci din Pest'a ne spunu despre parti'a stangei estreme ca nu inceta a face propagandu pentru de a castiga adepti directiunei loru politice.

Relatiunile seannului papalu fatia cu cabinetulu de Vien'a, ne spune diaristica vienesa, s'au stricatu forte tare. Curi'a papala se dice acolo, face totu ce e cu putintia spre a da ansa de scandela in Vien'a. Spre acestu sfersitu cochetiza curtea din Rom'a cu Berlinulu. In dilele din urma a tramisu cardinalulu Antonelli pre fratele seu la Berlinu, ceea ce face sa se sioptesca multe si bizare sciri despre referintiele curtiloru din aceste doue capitale (Rom'a si Berlinulu). Gazette du Midi spune ca contele de Arnim, solulu prussianu din Rom'a, aru fi pipaitu pulsulu, deca Pap'a se aru invoi a incorona de Imperatu alu natiunei germane pre Regele Prussiei. Dreptu pretiu se aru dá convertirea familiei regesi la catolicismu (!).

In privinti'a pacei si in momentele de fatia e impartita opiniunea publica. Diaristica francesca predice din tote puterile pacea. Diariulu la France spune, ca pentru Franci'a s'au resolyitu cestiunea orientala, italiana si germana prin pacea dela Parisu, Zurich si Praga. Franci'a a acceptatu situatiunea creata de acestea, si pentru ea, deca nu va vatemá cineva pacea internationala, nu mai e nici o cestiune de deslegatu, prin trimare resbelulu e cu neputintia. Dar, atunci aru fi cu patintia candu Russi'a aru amenintia integritatea Turciei, candu Austri'a aru vrea a-si recastiga influenti'a in Itali'a, Itali'a aru vrea sa ia Rom'a si Prussia aru voi a absorbe statele germane dela media d' Europa.

O depesia la diariulu „Patrie” spune ca Garibaldi a parasitu Caprer'a si s'a dusu la Mall'iera de aci va calatori la Neapole.

Bulgarii continua la Balcanu a neodihni pre Turci. Ei, impreuna cu Russi'a, voiescu a face din afacerea loru cestiune europena. De aceea au si pasitu in memorandulu ce l'a asternutu nu de multu Portiei ca parte beligeranta (partatore de resbelu) aratandu ca nu voru sa mai porte jugulu turcescu, ci voru sa aiba guvernulu independentu, ca Romani'a si Serbi'a.

In Romani'a se infintieza in puterea unui decretu domnescu unu regimentu nou de artileri'a si un'a bataliune de trape de geniu.

Leventi, face ca la inceputu rescularea merge din succesu in succesu, pâna cându siefulu trupeloru române intielege ca trebuie sa urmeze adeverate-loru aspiratiuni ale natiunii: atunci se desparte de heteria si platesce cu vietia actiunea sea patriotica. De aru fi persistatu in solidaritatea sea cu greco-slavii natiunea nu l'aru fi urmatu, s'aru fi gâsitu in curendu abandonatu, isolatu, lipsitu de simpatie si de increderea compatriotiloru sei, si istoria nu aru fi inregistratu numele seu cu veneratiunea si cu recunoscinti'a ce purtâmu acestui martiru alu politicej nôstre nationale.

„Resultatulu miscârei dela 1821 a fostu cu totul altfelu decâtu ceea ce gâdeau instigatorii. Prin redobandirea dreptulu de a avea domni pamenteni rescularea lui Vladimirescu a intaritu si mai multu spiritulu nationalu.

„Conventiunea dela Ackermann, in care Rusia a dobendesce a se regulâ administratiunea interiôra a Principatelor prin ele insusi, tractatulu dela Andrianopole in care obliga pre Pôrta a mentionâ tractatele ce avea cu românii si administratiunea inteligenta si onesta a generalulu Kiselef, au facutu pre multi români sa uite temerile lor; dara in curendu atitudinea consululu Minciaky la faceerea regulamentulu si violentia Baronulu Ruckmann cându insistâ a se inserâ famosulu articulu 28 care stergea dintr'unu condeiu autonomi'a tieriei, consululu rusescu in remustrările ce facea deputatiloru români merge pâna a se servi cu espressiuni că acestea „sum mahnitu a vedea ca asemenea lucruri se petrecu sub administratiunea mea“, aceste cuvinte pre cându tier'a avea unu domnu, esilulu si impregonarea deputatiloru cari aperau drepturile tieriei; tôte acestea descêpta iera si pre români si le arata calea cea drepta.

(Va urmâ.)

Reuniuni in Transilvania.

„Viribus unitis“ a fostu si este inca devis'a cea mai frumoasa, si intru adeveru in principiulu acest'asi capata ori ce insotire esistinti'a sea. Măxim'a acesi'a inse n'a remasu numai devis'a stateloru, si a unoru insotiri. Ea sea generalisatu in tóta lumea cultâ, pentru ca a cunoscutu tôte poporale, ca este cea dintâia conditiune de viatia. Si vedemu mai cu sêma acumu ca spiritulu de reuniuni a petrunsu tôte poporale si atât'a a influințasupra vietiei loru soti ale si politice, religiose,

XIV.

Cu ce te-asiu puté compara frumosu lacu alu Genevei? Sa comparu apa ta albastra cu albastrimea cerurilor? Nu, căci mai limpede decâtu firmamentul, ochiulu te pôte petrunde pâna in fundu. Eu nu potu alaturâ colôrea ta decâtu cu aceea a doi ochi albastri ce amu cunoscutu odata in care privirea mea patrundeâ pân in adancimele cele mai ascunse si pre care ah! nu-i voi mai puté vitâ! Albastrimea limpede a laculu de Geneva i-ti întorce gândulu in departatulu albastru trecut pre care ilu privesci cu indiosiare prin velulu timpulu, cum privesci indiosiatu fundulu laculu prin limpedele sale unde. Plutindu pre oglind'a acestei ape frumoase, eu nu aveamu ochi nici pentru muntii care ncunjur are laculu, nici pentru persônele ce se aflau cu mine pre vaporu; i-mi rezamasemu capulu pre mâne si mânele pre balustrada puntii si me uitâmu in apa. Apa a avutu pururea pentru mine o atragere inresistibila. Potu sta ôre intregi sa privescu apa cum curge si in ace vreme totu dispere din jurulu meu si fantasi'a desceptata ie din ce in ce proportiuni mai mari, me transporta intr'o lume imaginara si sufletulu meu se simte petrunsu de o dulce durere pân ce ajungându deodata acestu simtimentu nedescrptibilu la potenti'a cea mai inalta, me trezescu subitu ca dintr'unu visu si privescu ratacitu in jurulu meu ca si cumu mi-asiu pune intre-barea daca lumea ce me incunjara este cea adeverata sau lumea in care me gaisemu in-ante. Presimtiam ca dupa dile vesele au sa vie acumu dile triste si durerose. O figura vaga printre valuri imi parea ca vedu care me atrageâ spre sine. Nu puteamu distingo deca era barbatu sau femee dar nu seiu ce imi spunea ca acea figura are se me intristeze. O voce din fundulu valuriloru se inaltâ misteriosu spre mine si neslirsitu cânta cu o dulce melodie versurile din Goethe:

Halb zog sie ihn, halb sank er hin
Und ward nicht mehr gesehn!

(Va urmâ.)

morale, materiale si asupra tuturor intereseloru vitali, încâtu potu dice cu dreptu cuventu, ca elu s'a facutu devis'a timpulu presentu. Secululu luminârei alu nationalitatiloru si alu constitutionalismulu este totu odata si scutul reuniuniloru.

Inse de si va aduce cineva aminte, de cehurile seu zunfturile cele vechi cu sistemulu loru sfortiatu, atunci gresiesce multu, pentruca acelea au cu totul alta natura si altu aeru. Ele in evulu mediu fiindu cetaticiloru unu midilocu de aparare contra nedreptatiloru domniloru feudali, au degeneratu cu tempu, încâtu pâna in anii de curendu trecutulu devenitu nisce insotiri venatôre de scopuri egoistice, scopuri impedeatôre progresulu s'a facutu nescie reuniuni a unoru ômeni, mai cu sêma din class'a meseriesiloru, care se punea in contielegerea, de a eschide pre totu natulu din sinulu loru, care nu se tiene de nationalitatea, si de famili'a loru, pentru ca precumu diceau ei, se nule ié altulu pânea. Multiamita cerului in sa că cehurile cu sistemulu loru stricaciosu a cadutu si loculu loru lu cuprindu astadi alte institutiuni filantropide, lu cuprindu asiâ dicendu reuniunile care nu facu monopulu cu meseriile, ci dau perfectiônârei in tôte ramurile, ce atingu interese vitale sbornu liberu. Altulu cu totul este scopulu reuniuniloru de astâdi. Ele fundate fiindu pre base liberali si constutionali au si unu asemenea scopu. Nu restringu pre nime nu inpedea pre nime; voescu inaintarea individiloru, a familiiloru, si a popôreloru intregi, si cauta moduri si mijloce, pentru de a inlesni tuturoru traifulu vietiei si inflorirea ei, pentru de a cultivâ in ômeni simtiori religiose si morale, amoru cătra familia nationalitate si in unele casuri chiaru si religie, patri'a si cătra intrêga omenime. Scopuri frumose intru adeveru si sublime au reuniunile din dilele nôstre merita cu totu dreptulu de a fi devis'a secululu, a timpulu presentu.

Nu voi se amintescu cum s'a infintiatu si ce estindere a luat reuniunile de tôte speciile pentru dea realisâ dorintiele cele mai sublime ale ômeniloru in Franti'a, Angli'a, Germani'a, Itali'a, Spani'a, Americ'a si in tôte staturile pre unde a petrunsu civilizatiunea, ci voi se aruncu numai privire fugitiva in Transilvani'a pentru de a ilustra per tangeutem spiritulu de reuniune ce domnesce in acêsta tiêra a aurulu, a vinulu si a fructeloru si a tuturoru producteloru necesarie vietiei omenesci.

Transilvani'a „tiêra paduriloru si a ursiloru“ precum o caracterisêza unii din scriitori, de-si cam izolata de cultur'a apusulu, totusi ea e ajonsa la acelu stadiu in tôte privintiele, încâtu spiritulu secululu presentu, spiritulu constitutionalismulu si alu reuniuniloru, au strabatutu mai tôte unghiurile ei. Tôte popôrele ei, români, sasi si unguri a inceputu a cunôsce unele mai curendu că cele lalte, că fâra de insocire fratiêscu nu pôte sa progreseze nici spiritualmente, nici materialmente. Fâra de a lepadâ egoismulu individualu nu pôte sa existe natiune, nu familia si patria, căci scopuri mari si folositorie mai multor'a prin egoismu nu se realisêza, nici nu se aduce din indemnulu lui cui-va vre-unu beneficiu. Individii egoisti intr'o familia derapana buna starea ei, si o disolva in urma cu totulu, acêst'a se intempla intre natiuni si in tieri pilogrote unde intre deosebitele natiuni nu este contielegerea, precum cu durere trebuie sa vedemu ca se intempla tocmai in ginrulu nostru.

Concordia parvae res crescunt discordia maximae dilabuntur. Prin concordia prin insotire si prin puteri armonice vomu puté numai sa scapâmu famili'a, natiunea si patri'a nôstra de mórten, ce o amenintia. Si intru adeveru trebuie sa ne bucurâmu, căci vedemu radie de vietia. Lumin'a timpulu a strabatutu si strabate si sperâmu ca va strabate in venitoriu si mai tare, prin umbrôsele regiuni ale Transilvaniei, că sa o radice din intunereculu evulu mediu, sa o elibereze din catenele intunereculu si se o puna in rendu cu cele-lalte tieri civilizate.

Reuniuni si insotiri pentru de a inaintâ scopuri sublime s'au formatu si in Transilvani'a de tóta speci'a si intre tôte natiunile conlocuitoare. Asiâ, afara de casele cele multe ce se afla in tôte orasiele, ba si in unele sate mai mari, care facu si ele servitiu fôrte multu inaintârei intelectuale, sa infintiatu Asociatiuni pentru literatura si cultura poporulu. (Din acêrei fondu se ajutâ multi tineri lipsiti, incontinuaerea studiiloru).

Multe alte reuniuni are natiunea sasêscu in tôte orasiele locnite de ei, cari tintescu la perfectiônarea intelectuale si materiala. Asiâ sântu de e-

semplu reuniunea gimnasticiloru, a datatoiloru la semnu, a musiciei vocale si orale, reuniuni pentru ajutorarea celoru orfani si lipsiti.

Institute filantropice de educatiuni si alte Assecuratiune, intre carimerita amintire ce acumu de curendu infintiatu, numita „Transilvani'a“, la a cărei conducere participêza si români. Societate de esportu de vinu in Mediasiu, reuniunea socialiloru in Clusiu si Sabiiu, asemenea reuniuni de agricultura in Clusiu cu ramurile filiale s. alt. mai multe pre care le posedu unguri, si mai cu sêma sasi. — Dar poporulu românû nu are reuniuni? — Are intru adeveru si poporulu românû, trebuie se marturisimu cu bucuria. Căci prelânga tôte greutătiele ce a jacutu de seculi pre spatelul, natura lui cea tare si caracterulu lui statornicu in tempurile, cele mai critice n'a imbrancitu.

Elu se smulge din bratiile intunereculu, incepe a se bucurâ de radiele binefacatôrie ale luminii.

(Va urmâ.)

Memorandulu

Româniloru din Scaunele filiale ale Salistei si Talmaciului.

(Urmare.)

Incâtu pentru scaunulu Talmaciului, totu acelea premise argumente se potu aduce, si inca urmatôrele descoperiri.

Siepte judetie si in privinti'a acestui scaunu si basêza pretensiunile sele dominale pre o donatiune regêscu si adeca dela Regele Vladislau din anulu 1453.

Nu scimu, deca au vedutu cine-va vre-o donatiune a scaunulu Talmaciului dela Vladislau din an. 1453; noi nu amu vedutu nici un'a, ba nici ca s'au fostu produsu de 7 judetie vre-o donatiune din 1453 pâna in secululu presentu, precum se vede si din cele mai susu dise.

Atât'a au fostu in sa cunoscutu in genere, si la inaltulu regimu, cumca in privinti'a scaunulu Talmaciului au existatu numai susu citatulu decretu alu Regelu Vladislau din an. 1453, prin care s'au incorporatu teritoriulu regescu alu Talmaciului la teritoriulu regescu alu Sabiiului pentru mai buna a-perarea si intarirea granitiei totu cu asemenea drepturi, precum sasi, in intielesulu decreteloru regesci si regnicolarie de pre acelu timpu.

Acestu decretu pôrtâ datulu „P o s o n i i s e c u n d o d i e p u r i f i c a t i o n i s b. M a r i a e v i r g i n i s a n o 1453“, si este datu in intielesulu decretulu totu acelu rege cu datulu: „P o s o n i i i n f e s t o b e a t a e D o r o t h e a e v i r g i n i s e t m a r t i r i s (V. C o r p u s j u r i s u n g a r i c i), in care art. I jura regele:

„Quod rex joramentum deponet. § 2. et quod metas regni hungarici non alienabit sed pro posse defendet et alienata recuperabit.“

De unde se vede ca teritoriulu regalu alu Talmaciului care cuprinde in sine cea mai momentosa granitia a tieriei (Turnu-rosiu) nu putea fi donatu, sub juramentulu regelui.

Eata in sa, in procesulu scaunulu Talmaciului pornitu asupra 7-loru judetie de nou, in secululu presentu, si adeca la nr. sulicu 1962 din an. 1825 producu 7 judetie, că pre unu deus ex machina, o donatiune despre Talmaciului, totu dela regele Vladislau din anulu 1453 cu datulu: „Viennae feria sexto proximo post festum beati Mathiae apostoli“, carea, pâna la acestu tempu, nu au mai vedutu lumin'a lunei. Acêsta asiâ numita donatiune care se vede a fi schimonosita din testulu decretulu de incorporare si apoi falsificata in forma de donatiune suna: *)

Cine nu pôte vedea falsificarea de documente aici care se pedepsea aspru cu not'a infidelitâtiei dupa decretulu lui Mathi'a decr. I din an. 162 art. II § 2 (Corp. I. Ung): „qui concernunt notam infidelitatis:

Item, qui conficit falsas literas, et eas evidenter utitur in judicio“, si alte multe asemenea decreta!

Fatia cu argumentele, decretule regesci si faptele aduse pâna aici inainte, cine pôte crede, ca produsu donatiune de cătra 7 judetie, aru fi valida si adeverata, iera nu falsa?

De ce nu o au produsu pre acêst'a mai inainte de secululu alu 19-lea? Cum se pôte ca regele Ladislau sa-si fia calcatu juramentulu seu depusu inaintea conventulu regnicolaru si a patriei,

*) In nrii viitoriu se va publicâ diploma in originalu si traducere.

pentru a face nescari servitile sasiloru din Ardelu? Cum se pote sa fia donatu Ladislau Talmaciulu si Mathia Salistea, celor 7 judetie cu aproape la 30,000 de jobagi, pana candu nici cei mai mari nobili ai Ungariei si Transilvaniei nu au posesu atati jobagi? si pana candu chiaru regele nu au putatu dona cuiva mai mult ca una sutu jobagi (v. decretu I. majus a lui Vladislau II din an. 1492 art. 9. §. din Corp. d. Ung.)

Si cu asifeliu de documente falsificate Inalta dieta! au supusii siepteloru judetie de unu timpu incöce la 30 mii de ömeni liberi, de Jobagi ai lorü, leau luatu taxe de pre capete, le-au luatu pudii si padurile, leau luatu regalele si tote ventorile, etc. etc. Nu e öre acest'a o nedreptate strigatore la ceriu! mai pote-se öre suscrie asifeliu de nelegiure in regatulu Ungarii?!

Din cele comprobate urmöza, ca nici Salistea nici Talmaciulu ba nici Omlasiulu, pre care de multu l'au privitu si l'au tienutu siepte judetie de liberu, nu au pututu fi possessiunea sasiloru sub titulu de donatiune.

Mai observamu aci si aceea, ca acestu documentu despre a. n. donatiune a Omlasiulu se afla reprodusu in diferite locuri cu deosebitu cuprinsu.

In urm'a rescriptului imperatescu din 3 Iuliu 1784, pana candu se voru decide finalmente pre-tinsele procese, scaunele nöstre filiali, s'au datu sub administratiunea camerala; totu in acestu anu s'au disolyatu resp. stansu universitatea sasöca prin mandatu mai inaltu, iera scaunele nöstre acceptau mantuirea lorü de apesärire sasiloru, si acestea acceptari erau förte basate pre starea lucrului si pre drepturile lorü, precum arata raportulu directoratulu fiscalu dto Väsärhely 19 Febr. 1792 si 9 Febr. 1793, apoi conclusulu din siedinti'a reg. Tesaurariatu din 5 Aprile 1793 in cari promite Wolfgang Banfi, Ladislau St. Pal etc. cele mai prosperitöre rezultate pentru scaunele nöstre ala Salfistei si Talmaciului.

(Va urma)

Program'a partidei din stäng'a in comitatulu Turdei contine urmatörele puncte:

1. Datorinti'a membriloru din stäng'a in comitatulu Turdei este: a) nezut din respüteri, si cu tote mijlöcele legale intr'acolo, ca sa se lätiesca principiile adoptate ca credöa politicu atätu in cercuri sociali, cätu si cu ocaziunea adunärilor publice si ca sa se lucreze in interesulu reesirei principiiloru acestor'a la tota ocaziunea si in tote cercurile in cea mai buna intielegere, cu perseverantia, nelasändu inse din vedere si prudentia receruta pentru ordinea sociale.

2. Spre inaintarea unei activitati, de o potriya a partidei, si ca mijloeu pentru o legatura mai intima intre membri se compune unu comitetu constatoriu din unu presiedinte, Vice presiedinte si celu pucinu 12 membri; comitetulu este indreptatitu a aduce conclusu si cändu suntu numai optu membri de fatia. Comitulu pote fi conchiematu numai prin presiedintele, in casu insa cändu acest'a este impedöcatu Vicepresiedintele. Comitulu are a urmari cu tota atentiunea evenimentele politice, a decide asupra agendöloru partidei — si deca afla de necese — a conchiema la conferintiä tota partid'a.

3. Intielegerile si comunicäriile cari privescu la partid'a au sase faca prin organulu acestei prin Magyar Polgar.

4. In fiecare cercu comitatensu este a se asiedia unu agentu, care are se stee cu comitetulu centralu in corespondintia. Comitulu centrale este mai departe insarcinata cu ducerea indeplinire acestei otariri si cu deosebire cu candidatiunea, provocarea si instruirea agentiloru cercuali. Mai departe are comissiunea centrala de a organisa totu sub conducerea sa unu sub comitetu in cerculu de susu (in Regenulu Sasöscu) carele se conducea trebile partidei si in revirulu acest'a de susu dupa dispositiunile comitetulu centralu.

5. Agenti au se servöze in cerculu lorü fiecare interesele partidei, se privegheize asupra evenimentöloru ce se petrecu in cercu, au mai departe a incunoscentia comitetulu centralu despre tote momente mai insemnate, asemenea deobligamentu are si subcomitetulu respectivu in cerculu de susu.

6. Agenti partidei cercuale suntu totudeodata si membri comitetulu centralu chiaru si cändu n'aru fi alesi intre cei 12 membri ai comitetulu.

7. Ceea ce privesce autonomi'a in comitatulu Turdei, partid'a tiene conferintiä premergatorie pentru fiecare siedintie comitatense. Tempulu si locul se va desemna, cu scopu de a si serva influinti'a sea decisiva; la cooferintiele acestea potu Ina, in parte toti membri comitatulu de partid'a din stäng'a, asemenea si alti partisani.

In conferintiele acestea se voru tratä objectele cele mai momentöse a congregatiunei comitatense.

Fiindu ca reesirea principiiloru adoptate de partile din stäng'a nu se pote sperä in altu modu fara numai prin o unire a membriloru ei esteptä deci partid'a din stäng'a ca sa sustien membri a celei'a energicu si in unanimitate propunerile esite din conferintiele premergatore chiaru si la ocaziunea adunärei comitatense, acei membri de partid'a din stäng'a inse cari nu se unescu cu propunerile conferintieloru premergatorie au sa se liena cätu se pote de neutrali.

9. Ca se nu soferu partid'a din stäng'a in propunerile ei prin absentarea membriloru cändu dureza adunärea comitatense mai multu tempu reesindu ceelalta partid'a din comitatulu Turdei cu principiile ei prin majoritate, este de doritu ca se asistezie pana la finea adunäriloru comitatense membri partidei din stäng'a.

Pentru dea coresponde cieriintieloru si dorintiöloru acestora patriotice, si luändu in considerare si aceea, ca sa nu se ingrenedie prea multu unu partisanu din tienutulü Turdei prin o petrecere mai indelungata la siedintiele comitatense, si esprima partid'a speranti'a, ca voru lasa parte partisani partidei cu locuint'a in Turda precum si membri comitetulu centralu pana la finea adunäriloru comitatense, ceace se pote din partea lorü fara de a aduce jertfe mari, si ca voru inlesni din respüteri comorarea partisaniloru din tienutulü Turdei.

Cätra stenografii romäni!

Importanti'a congressulu bisericescu nationale romänu conchiematu pre 16/28 Sept. a. c. la Sabiu aduce cu sine, ca debaterile si conclusele lui sa se pastredie cätu se pote de fidelu posteritati.

Subscrisulu provocu dara prin acest'a pre toti tinerii romäni, cari cunöscu art'a stenografice i, si suntu in stare a stenografä in adunäri publice, se binevoiösea a se insnuä la mine cätu mai ingraba — adagändu conditiunile sub cari aru voi si aru puté se jertföscu 2-3 septamäni pentru folosulu natiunei si bisericei nöstre.

Sabiu in 28 Augustu (9 Septembrie) 1868.
Dr. Demetriu R a c u c i u
advöcatu. *)

Nr. 15.889—1868.

Publicare de concursu.

Dupa care se escrie prin acest'a concursu pentru ocuparea celoru siese posturi de profesori ordinari devenite vacante la Gimnasiulu reg. de statu din Sabiu, si anume: pentu studiile „philologia clasica“, geografia, istori'a generala, istori'a naturale si sciintiele naturale, cu propunere schimbata in limba magiara si germana, — pre länga unu salariu anual de 945 fl. si prospectulu la unu adausu de cäte 105 fl. d'apacäte unu servitiu de 10 ani.

Se provöca prin acest'a voitörii de a concurge, — ca sa tramita celu multu pana in 25 Septembrie a. c. cererile lorü concursuale adresande cätu Governulu reg. transilvanu, aläturändu länga ele, testimoniulu baptismale, celu despre absolvirea studiöloru si depunerea esamenulu de profesura din specialitatea respectiva, — si despre aplicarea lorü avuta pana acum, — documentändu-se totu deodata si aceea, cumca au desteritate receruta in limba magiara, germana si incätu-va in cea romäna, — in casu cändu au vre-o aplicatiune pre calea chefiloru lorü concurrenti, iera la din contra deadreptulu directiunei gimnasiulu reg. de statu din Sabiu. Din siedinti'a Governulu reg. alu marelui principatu Transilvania tinuta in 28 Augustu 1868 la Clusiu.

18—2 Concursu.

Pentru stipendiile preliminate pre an. scol. 1868/9, din partea adunärei gen. a Asoc. tranne, tinuta la Gherla in 25 si 26 Augustu c. n. a. c. se publica prin acest'a concursu, cu terminulu pana in 1 Octöbre cal. nou a. c. si anume:

*) Rogu si pre ceelalte jurnale patriotice pentru primirea in colönele lorü a acestei provocatiuni

1) Pentru 2 stipendii de cäte 100 fl. v. a. destinate pentru ascultatori de drepturi la Universitati ori Academii afara de patria;

2) pentru unu stipendiu de 80 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de drepturi la vre-o Academia in patria;

3) pentru 2 stipendii de cäte 300 fl. v. a. pentru ascultatori de filosofia si profesori de gimnasia.

4) pentru unu stipendiu de 330 fl. v. a. destinate pentru unu tineru romänu, carele se va consacra studiulu agronomicu spre a fi apoi aplicatu ca profesoru de preparandia.

Si in urma,

5) pentru 2 stipendii, de cäte 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasisti.

Aspiratori la susu-numitele stipendii, voru ave pana la terminulu mai susu indigitatu, a-si tramite la Comit. Asoc. concursule lorü provödate:

a) cu atestatu de botezu, b) cu testimoniile scolastice despre progresulu in studiu, si in urma, c) cu testimoni demne de credintia despre lipsirea mijlöceloru necesarie la continuarea studiöloru *)

Dela Comitulu Asoc. tranne romäne.
Sabiu in 8 Septembrie c. n. 1868.

19—2 Concursu.

Pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. preliminatü din partea adunärei gen. a Asoc. tranne tinute la Gherla in 25 si 26 Augustu c. n. a. c. pentru unu sodalu, carele voiesce a se face mästuru, se publica prin acest'a concursu, cu terminulu pana in 1 Octöbre cal. nou a. c.

Concurentii la acestu ajutoriu, pana la terminulu mai susu indigitatu, au de a-si asterne la Comit. Asoc. concursule lorü, provödate: a) cu carte de botezu, b) cu Testimoni despre invetiarea resp. meserii, din care sa se cunöscu invederatu, deca concurentele aru fi in stare a-si purtä de sine meseria sea, prin urmare, a se face mästuru, c) in urma adeverintia despre purtarea morala. *)

Dela Comitulu Asoc. tranne.
Sabiu 8 Septembrie c. n. 1868.

19—2 Concursu.

Pentru doue ajutorie de cäte 25 fl. v. a. preliminate din partea adunärei gen. a Asoc. tranne tinute la Gherla in 25, 26, Augustu c. n. a. c. pentru doi invetiacei de meseria, se publica prin acest'a Concursu, cu terminulu pan in 1-a Octöbre cal. nou a. c.

Respectivii competitori au de a-si asterne la Comit. Asoc. Concursule lorü, provödate: a) cu testimoni de botezu, b) cu testimoni demne de credintia despre purtarea lorü, cum si despre diligenti'a si desteritatea, dovedite in specialitatea de meseria, spre acärei invetiare s'au conservatu. *)

Dela Comitulu Asoc. tranne.
Sabiu in 8 Sept. c. n. 1868.

19—1 Concursu.

La scöla capitale normale gr. or. dela biserica vechia din Satulungu a devenitu vacante unu postu invetiatorescu cu salariu anual de 180 fl. v. a.

Doritorii de a ocupä numitulü postu, sa-si trimitia timbrate si francate pana in 20 Septembrie. st. v. a. c. la subscrisulu: atestatele lorü ca suntu romäni de legea gr. or., testimoniile lorü scolastice ca au absolvatu gimnasiulu micu si cursulu teologicu seu pedagogicu si documente autentice despre purtarea lorü morala si politica.

B r a s i o v u 30. Augustu 1868.

Iosifu B a r a c u
Protöpopu si Inspectoru districtualu de scöle alu Brasiovulu.

*) Cele-lalte diuarie romäne, men suntu rugate a reproduce in colönele sele acestu concursu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 31 Augustu (12 Sept.) 1868.
Metalicele 5% 57 75 | Act. de creditu 209 30
Imprumut. nat. 5% 61 90 | Argintulu 113
Actiile de banca 717 | Galbinulu 5 48 5/10